

KAMIOŤĀ•KEM V AMERICE - 28.

ĀšterĀ½, 29 duben 2014

MĀ›li jsme jednou zájezd pĀ™ímo z Izraele. NaloĀ¼il jsem je v Los Angeles, jezdili jsme tĀ™i dny po mĀ›stĀ›, i do Mexika za mnĀ› fakt pĀ™ekvapilo, bylo, Ā¼e kdyĀ¼ jsme v sobotu projĀ¼dĀ›li Ā¼idovskou Ā•ástí Hollywoodu, mohli se uĀ™ehtat, jak ti "zdejská blbí Ā¼idé" jdou do synagogy... To si nevymýšlím, tak mi prĀ›vodce vysvĀ›tlil a pĀ™eloĀ¼il jejich výkřik smích.

Našce cesta potom vedla na sever, se zastávkou v Solvang. To je dánské město v Kalifornii, Ā¼ijící hlavně z turismu. Jsou tam restaurace s místní, tedy dánskou kuchyní, dánské cukrárny a tak dále. MĀ›j prĀ›vodce mnĀ› hned chytil, kam Ā¼e se pĀ›jdem najíst. To je jedna z výhod tohoto zamĀ›stnání - kamkoli Ā™idiĀ• autobusu a prĀ›vodce pĀ™ijdou dostanou najíst zadarmo, protoĀ¼e s sebou pĀ™ivedou turisty.

Tak jsme šli. VpĀ™edu my dva, za námi šel, jako kolní děti na výlet. V restauraci jsme uslyšeli stranou, aby ostatní neviděli, Ā¼e neplatíme. KdyĀ¼ nám pĀ™inesli jídlo, uĀ¼ jsem to nevydržel a zeptal se, jak to dělají na cestách, kdyĀ¼ nemohou dostat kořer? Zasmál se a vysvĀ›tlil mi, Ā¼e Mojžíšovy zákony byly dány Ā¼idm na cestu do Svaté země, ale protoĀ¼e oni uĀ¼ tam jsou, nemusejí je prý uĀ¼ dodržovat. Nemusí do synagogy mohou lhát, mohou; inu mohou věchno. Zdá se mi, Ā¼e tihle milého Pána Boha poněkud zlámali pĀ™es koleno, nemyslíte? X X X

San Francisco... Taky se vám stane, Ā¼e pĀ™i jednom jediném slovu se vybaví celý metě z vzpomínek? Rád poslouchám v autě stanici, která hraje "oldies", starší skladby z dob mého mládí, z dob, kdy jsem byl na vojně a z let potom, z doby, kdy bylo na věchno dost času, protoĀ¼e Ā¼ivot se zděl pĀ™ímo nekonečný. A mezi nimi je tahl "If you're going to San Francisco

Be sure to wear some flowers in your hair

If you're going to San Francisco

You gonna meet some gentle people there..." Scott McKenzie, Mamas and the Papas

VĀ¼dycky jsem si pĀ™edstavoval San Francisco jako město město, město nepĀ™edstavitelné, město nepopsatelné, které si člověk nemĀ¼e prohlédnout, které se musí proĀ¼ít. A tak jsem tam jednoho dne vjel. Nemyslím tu cestu se Skoty, byli vědcové a znalci se mnou, kteří o mé bezpečí a o bezpečí cestujících pečovali. Vjel jsem tam ješně, nĀ›kolikrát, ale ten první vjezd je nezapomenutelný. To bylo takhle: Byl únor 1992, já konečně pracoval na plný úvazek pro

American Pacific International, byl jsem Ā™idiĀ•em zájezdového autobusu, a jel ze San Diega do San Francisca, pĀ™evzít na letišti skupinu turistů z Tchajwanu. Kde je letišti jsem věděl, co jsem ale nevěděl, byla drobnost, Ā¼e musím mít povolení letištní policie na to, abych tam věbec směl; Tak jsem jel. Samozřejmě, Ā¼e mě tam policajti nadrželi, ale podařilo se mi je obmĀ›kát, takĀ¼e mě pod pĀ™ísaňou, Ā¼e uĀ¼ budu hodnej a uĀ¼ to nikdy neudělám pokojí. Pak pĀ™i mě turisté, naloĀ¼ili jsme zavazadla a je, zavĀ™eli dvě a vedoucí zájezdu - mladá Ā›nská dívka - povídá: "Tak, a jedem." Já na to: "A kam?" "No, na prohlídku města pĀ™ece." "No dobĀ™e, ale kudy?" "Ale to je pĀ™ece jedno, co uvidíme první, já tady taky nikdy nebyla, ale mám tu nějaké materiály, ty mi Ā™ekneš, co to je to pĀ™ed námi, já jim o tom nĀ›co pĀ™eĀ›tu, a bude to". Já byl v San Franciscu jen jednou, pĀ™ed pĀ›l rokem, a jedině jsem si pamatoval, bylo, Ā¼e zabloudit se tam dá neobvykle snadno. Tak jsme jeli, nic jiného se stejně dělat nedalo. PĀ™ísaňám, Ā¼e to byla náhoda a nic neĀ¼ náhoda, Ā¼e jsme narazili na hlavní nebo ústřední park San Francisca s Arborem, místo, které turisté musí vidět i kdyby nechtěli. Jsou tam i Japonské zahrady a prĀ›vodkyně byla potěšená poctou, Ā¼e jsem jel nejdĀ™ív tam. Já byl potěšen, Ā¼e jsem věbec nĀ›co našel, zkrátka i věbec radosti jsem zajel na parkovišti autobus (kam nás dovedly šerpy), turisté se vyhrnuli na prohlídku a já se hrnul k mým kamarádům a bratřím s prosbou o záchranu. Ā™idiĀ•i autobusů jsou bratrstvo, které si pomáhá, jak má, s hrstí nosí své uniformy, které vypadají jako uniformy námořníka a letce. Teď se k nim vrhnul s otázkou, kde to jsem. Smáli se, samozřejmě, ale nebyl to šerpy, protoĀ¼e kaď z nich byl v podobné situaci uĀ¼ nejednou. Smáli se osvozeným a trošku i závistivým smíchem lidí, kteří vědí své, kteří pamatují, jak to bylo krásné, kdyĀ¼ to teprve poznávali. S pĀ™ímo rodičovskou péčí pro mnĀ› sehnali pláněk městskou tu mapičku z nějakého turistického prĀ›vodce, kde jsou vymalovány hlavní ulice a hlavní budovy a jiné pozoruhodnosti, kĀ™í enec mapy a panoramatického pohledu na město. Do toho obrázku mi propisovkou vybarvili ulice, kterými mám jet, se šerpy udávajícími správný směr. Pak se vrátili mí Ā›ci, vlastně Tajvánci, kolegové mi popĀ™áli šerpy cestu a hodně šerpy, a my vyrazili. Další místa jsem díky mapě uĀ¼ našel snadno: děm na útesu nad městem s vyhlídkou, taky vyhlídkovou terasu na Golden Gate, staré presidium, kde bývala vojenská posádka a místo nejturistovatější, Fisherman Wharf, rybářský přístav. Snadno jsme našli i Ā›nskou restauraci v Ā›nské čtvrti, kde měli zajištěný Ā›nský oběd. Má prĀ›vodkyně netušila, Ā¼e to mě neznámá pochvalovala si, jak nám to krásně jde. Po pravdě, Ā™eĀ•eno, Ā›nská čtvrt San Francisca mě hodně pĀ™ekvapila. KdyĀ¼ se mluví o Ā›nské čtvrti, kdyĀ¼ se pĀ›je chvála na Ā›nskou čtvrt, Ā›ekal bych, Ā¼e to tam pĀ™inejmenš trochu Ā›nsky vypadat. Ale to ne, obyčejná ulice v neamericky vypadajícím městě, vlastně šerpy, nezápadně americky vypadajícím. San Francisco, díky tomu, Ā¼e nemá prostor řst do šerpy, zachází se svým územím ekonomicky na šerpy Boise je nĀ›co vyšerpy, šerpy domů jen ve středě města, pár věškových budov, ale Ā›nské domy mají, aĀ¼ na výjimky, jen dvě patra. Ā›nská čtvrt vypadá jako běĀ›ná prašská ulice na Novém městě, aĀ¼ nĀ› úzká. Tím ovšem podobnost končí, protoĀ¼e pĀ™izemní část, do ulice, zabírají restaurace, obchody s "pravými" Ā›nskými staroĀ¼itostmi, obchody se věšným, bez Ā›ho se Ā›nská rodina neobejde. Tu mapku jsem mě a používal jsem ji ješně dlouho potom, kdy uĀ¼ jsem město znal a potĀ™eboval jen osvěžit paměť. Jezdil jsem Francisca často, nĀ›kolikrát se mi stalo, Ā¼e jsem měl volný den, kdy jsem nemusel být s mými turisty a mohl jsem se toulat pĀ›stě sám. Povožil jsem se místní atrakcí, kabelovou tramvají a věĀ™te mi, jel jsem uĀ¼ v Ā¼ivotě s lečím, ale tohle bylo

nechtěl.

Je tam ve městě muzeum, v budově, kde jsou poháněny mohutnými soukolími kabely táhnoucí dvě tramvajové linky a kde jsem se seznámil s tím, jak to vůbec pracuje. Lano asi 3 cm v průměru je uloženo mezi koleji ve zvláštním kanálu, tramvaj má vespu hák s obložením z dubového dřeva, který lano zachytí, zvedne a přitiskne k druhé dubové ploše. Ty dubové desky se každou noc vyměňují, za osm hodin použité jsou 5 cm silné desky ušoupané, protože fungují i jako těcí spojka. Tramvaj se nerozjítrhnutím, ale plynule. Když má zastavit, pustí se lana a zabrzdí. Jeho místo je uprostřed vozu a ovládá tramvaj dvěma asi dva metry dlouhými pákami. Krom toho tam má vymoženost nejmodernější, díru v podlaze a dlouhý hák, protože v místech, kde se linky kříží, se musí tramvaj, její lano kříží spodem, pustit lana úplně a háky zvednezachytit za lana vedoucí napříč. Pak zas spustí hlavní tažený hák a dráhový systém kladek lano navede zpět úchyt. Pokud se to nepodaří, ručním hákem zaloví v kanále, chytí stále jedoucí tažené lano, nahodí ho do hlavní háku a jede se dál. To vše, prosím, bez zastavení. Sanfranciská tramvaj je snad jediné místo v Americe, kam se ženy navzdory všem feministickým hnutím neprotlačily. Ženské tramvají jsou v jejich svalnatí chlapíci a myslím, že vím proč. MICHAL